

Nuomonė dėl „Pasiūlymo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui, iš dalies pataisančiam reglamentą (EB) Nr. 1228/2003, ryšium su tam tikrų nuostatų taikymo Slovėnijai data“

(COM(2004) 309 galutinis — 2004/0109 (COD))

(2004/C 302/10)

2004 m. gegužės 11 d. Europos Sąjungos Taryba, vadovaudamasi Europos Bendrijos steigimo sutarties 95 straipsniu, nusprendė paprašyti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pateikti nuomonę dėl „Pasiūlymo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui, iš dalies pataisančiam reglamentą (EB) Nr. 1228/2003, ryšium su tam tikrų nuostatų taikymo Slovėnijai data“.

Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius, atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. birželio 10 d. priėmė šią nuomonę. Pranešėjas buvo p. Simons.

410-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2004 m. birželio 30 d.-liepos 1 d. (2004 m. birželio 30 d. posėdis) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 158 nariams balsavus „už“, 2 „prieš“ bei 7 susilaikius, priėmė šią nuomonę.

1. Įžanga

1.1 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 1228/2003/EB dėl naudojimosi tinklu tarpvalstybiniais elektros energijos mainams sąlygų („Elektros energijos reglamentas“) tikslas – sukurti vieningą elektros energijos rinką, padidinant tarpvalstybinę prekybą elektros energija. Sąžiningos, kaštais pagrįstos, skaidrios ir tiesiogiai taikomos taisyklės bus įvestos siekiant nustatyti tarpvalstybinio elektros energijos perdavimo kainas ir apibrėžti turimų pajėgumų paskirstymą. Šios taisyklės papildys direktyvos 96/92/EB sąlygas ir jose bus atsižvelgta į struktūriškai panašiose teritorijose veikiančių našių tinklo operatorių palyginimą, kad tarpvalstybiniams sandoriams būtų užtikrintos reikiamos galimybės naudotis perdavimo tinklais.

2. Komisijos pasiūlymas

2.1 Slovėnijos Respublika Komisijai pateikė prašymą įnešti pataisas į Elektros energijos reglamentą, kurios leistų Slovėnijai ir toliau naudoti dabartinę perviršinės paklausos reguliavimo sistemą jungiamosiose linijose su Austrija ir Italija iki 2007 m. liepos 1 d. Šiuo metu pusę atitinkamų dviejų jungiamųjų linijų pajėgumų Slovėnija paskirsto naudodamasi šia sistema. Tiesą sakant, remiantis susitarimu su atitinkamų perdavimo sistemų operatoriais, kitą visų pajėgumų pusę paskirsto atitinkamai Italijos arba Austrijos sistemų operatoriai. Pagal dabartinę Slovėnijos sistemą, jeigu bendra paklausa viršija turimus pajėgumus (perviršinė paklausa), turimi pajėgumai yra paskirstomi proporciniai pagrindu. Pajėgumai yra paskirstomi nemo-kamai. Sutinkamai su Elektros energijos reglamento nuostatomis, tokia sistema negali būti vertinama kaip nediskriminacinė, rinkos dėsniais pagrįsta sistema. Savo prašymą padaryti išlygą Slovėnija pagrindė tuo, kad Slovėnijos pramonės pertvarkymas dar neužbaigtas, o Slovėnijos elektros energijos gaminotojai vis dar prisitaiko prie naujų rinkos sąlygų (dideli investicijų į aplinkos apsaugą kaštai).

3. Bendrosios pastabos

3.1 ES Komisijos pasiūlymas yra pagrįstas Europos bendrijos steigimo sutarties 95 straipsniu, kuris įeina į skyrių dėl įstatymų suderinimo. Tačiau faktai – tokie kaip Reglamentas 1228/2003, įsigaliojęs pasibaigus deryboms dėl stojimo ir pasirašius stojimo sutartį, o tai reiškia, kad Slovėnija negalėjo dalyvauti priimant šį dokumentą – visais atvejais patvirtina požiūrį, pagrįsta atitinkama Stojimo sutartimi ir atitinkamu Stojimo aktu.

3.2 Pastarajame yra nuostatų dėl institucijų priimtų sprendimų taikymo, visų pirma dėl tų, derybose dėl kurių naujosios valstybės narės negalėjo dalyvauti ir kurie buvo priimti laikotarpiu tarp Sutarties arba Akto pasirašymo ir faktinio šalies įstojimo 2004 m. gegužės 1 d.

3.3 Laikantis šių nuostatų, reikėtų atsižvelgti į Slovėnijos Vyriausybės prašymą iki 2007 m. liepos 1 d. atidėti Reglamento 6 straipsnio 1 dalies bei Priedo nuostatų, kurios yra tiesiogiai susijusios su šia straipsnio dalimi, taikymą bei atidėti šį Komisijos pasiūlymą.

3.4 Vadovaujantis posakiu „pacta sunt servanda“, atsiskyrimas gali būti svarstomas tik tuo atveju, jeigu priėmus pasiūlymą būtų padaryta nepataisoma žala visai Europos Sąjungai.

3.5 Tačiau Komisija savo pasiūlyme nurodo, kad pereinamasis laikotarpis praktiškai turėtų turėti labai mažai įtakos vidaus elektros energijos rinkos veikimui. EESRK gali sutikti su šia nuomone. Taip pat sunku teigti, kad prašomu pereinamuoju laikotarpiu Slovėnija galės realizuoti savo potencialą ir tapti kažkuo daugiau nei nereikšmingas regioninis centras vidaus rinkoje.

3.6 Be to, argumentas, kad Reglamentas 1228/2003 buvo priimtas dėl to, kad pagaliau būtų tinkamai sutvarkyta tarptautinė prekyba elektros energija ⁽¹⁾ ir kad Slovėnijos prašymas jį pažeistų, galiojimo laikotarpio, taikymo srities ir geografinės vietovės prasme nėra labai svarus, kad prašymas būtų atmetas.

3.7 Netinka šiuo atveju ir pareiškimas, kuris pats savaime yra teisingas, kad sąžininga konkurencija, pavyzdžiui, tarp Europos aliuminio ir plieno gamintojų ir tarp elektros energijos gamintojų, yra viena svarbiausių vienos bendros rinkos sąlygų.

3.8 Kita vertus, galima teigti, kad saugios ir patikimos elektros energijos sistemos užtikrinimas Slovėnijoje ir investicijos į aplinką pereinamuoju laikotarpiu yra tos priežastys, kurios verčia priimti Komisijos pasiūlymą.

3.9 EESRK vis labiau linksta rekomenduoti priimti pasiūlymą, kadangi savo 2001 m. spalio 17 d. nuomonėje ⁽²⁾ dėl Reglamento 1228/2003 apie pasekmes šalims kandidatėms tuo metu jis pareiškė: „...šalių kandidačių elektros energijos ir gamtinių dujų sektorių ... infrastruktūra ir valdymo metodai yra nekonkurencingi. Tiesioginė to pasekmė būtų didelis darbo vietų sumažėjimas šių sektorių įmonėse, o dėl to šalyse kandidatėse, ypač tose, kurios neturi tokios socialinės apsaugos sistemos kaip valstybės narės, atsirastų nepakeliamas socialinė įtampa. Europos Sąjunga turi pasidalinti su šiomis šalimis patirtimi, kurią ji įgijo šiuo metu Europoje vykstančių liberalizavimo procesų metu, ir skirti finansavimą, siekiant padėti joms modernizuoti savo įmones. Nepakanka vien tik atverti šias naujas rinkas; būtina restruktūrizuoti jų energijos sektorius, kad šalių kandidačių įmonės galėtų konkuruoti tokiais pat sąlygomis“.

Briuselis, 2004 m. birželio 30 d.

4. Santrauka ir išvados

4.1 Argumentai, kuriuos Komisija pateikė savo pasiūlyme leisti Slovėnijai iki 2007 m. liepos 1 d. atidėti reglamento 1228/2003 6(1) straipsnio ir atitinkamų sąlygų, susijusių su perviršinės paklausos reguliavimu, įgyvendinimą yra nepagrįsti, atsižvelgiant į svarbesnius interesus, tokius kaip sąžininga konkurencija.

4.2 Tačiau, apsvaustę faktus, kada šis Reglamentas buvo priimtas ir derybos dėl stojimo buvo pasirašytos, EESRK mano, kad šie argumentai yra pagrįsti. Suteikus trumpą pereinamąjį laikotarpį, visai Europos Sąjungai nebus padaryta nepataisomos žalos, atvirkščiai: bus užtikrintas saugumas ir patikimumas, ir bus užtikrintos aplinkosaugos investicijos į Slovėnijos sistemą, o savo nuomonėje dėl Reglamento 1228/2003 ⁽³⁾ dėl konkurencijos iš tuometinių šalių kandidačių EESRK rekomendavo ES suteikti šioms valstybėms pagalbą. EESRK mano, kad pakankamai aišku, kad Slovėnija negalėjo dalyvauti derybose dėl Reglamento 1228/2003 patvirtinimo.

4.3 Nepaisydamas Komisijos pasiūlyme, kuris turi būti papildytas arba pritaikytas prie pirmiau nurodytos nuomonės, pateiktų paaiškinimų ir priežasčių, EESRK rekomenduoja priimti pasiūlymą atidėti Reglamento 1228/2003 taikymą iki 2007 m. liepos mėn.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ Žiūrėti EESRK nuomonę dėl pasiūlymo Europos parlamento ir Tarybos reglamentui dėl priėjimo prie tinklo tarpvalstybiniais elektros mainams sąlygų, OL C 36 2002 2 8, p. 10.

⁽²⁾ Žiūrėti EESRK nuomonę dėl pasiūlymo Europos parlamento ir Tarybos reglamentui dėl priėjimo prie tinklo tarpvalstybiniais elektros mainams sąlygų, OL C 36, 2002 2 8, p. 10.

⁽³⁾ EESRK nuomonės 6.6 punktą, OL C 36. 2002 2 8, p.10.